

Számítógéppontra szükség van

A József Attila Tudományegyetem Bolyai Intézetéből nőtt ki, s a 60-as évek elejétől működik a Kibernetikai Laboratórium. 1965-ben — az országban másodikként — jutott számítógéphez. Erre is alapozva az egyetem elsőként kezdte meg a programozómatematikus-képzést. 1975-től van R-40 számítógépe, melyet később R-55 típusú számítógép váltott fel. Dr. Makay Árpádot, a laboratórium vezetőjét kérdeztük a számítógéppontról.

— Jelenleg 8–10 tanszék használja intenzíven. A gép üzemeltetése természetesen jelentős költséggel jár. Ennek fedezésére számítógépes rendszereket dolgoztunk ki vállalatok számára, a befolyó pénz elég volt a fenntartásra. Ez a forrás látszik most beszűkülni...

— Gondolom, a számítógép elavultsága miatt.

— Gépünk megbízhatatlan. A központi egység tűrhető, de a háttértároló egységgel baj van. 8–10 millió forintba kerülne a kicserélése. Mintegy 30 millió forint kellene arra, hogy újabb 7–8 évre megbízható, többé-kevésbé korszerű rendszert alakítsunk ki. Am egyelőre csak keressük a pénzforrásokat.

— A laboratórium hozott pénzt az egyetemnek is...

— A szerződéses munkáink bevételeiből a laboratóriumban maradó rész képes volt fedezni a fenntartási költségeket, a bevételek mintegy negyede az államé, harmada

a JATE központi forrásait gyarapította, egy része pedig a személyi ösztönzés céljait szolgálta.

— Mégis, mit lehet tenni?

— Elsősorban a tanszéki kutatások nagyszámú számítógép-használata vesélyeztetett. A megbízhatatlanság és az alacsony műszaki színvonal egyszerűen leszoktathatja ezt a 8–10 tanszékot a gép használatáról. Ez mindenképpen elkerülendő. A hallgatók oktatását esetleg olcsóbb eszközökön folytathatjuk. Társulhatunk valamilyen gazdasági szervezettel, biztosítva olyan tulajdonrészt egy közös számítógéppontról, amelynek bevételeiből a kutatók és az oktatás költségei fedezhetők lennének. Kérdés, elérhető-e ekkora jövedelmet? Vagy hosszú évekre előre eladjuk szellemi kapacitásainkat, amelyet egy beruházással előre megfizetnek. Könnyen juthatunk így abba a helyzetbe, hogy az egyetem elesik megszokott bevételeitől, dolgozóinkat megfosztjuk a keresetkiegészítés lehetőségétől. Intézményi pályázatot nyújtunk be a Felsőoktatási Fejlesztési Alapra. Ha ehhez a művelődési tárca — valahol biztosan létező — beruházási eszközei és az egyetem jelentős hozzájárulása társulnának, lenne esélyünk. Tudjuk, hogy számos égető anyagi gondja van az egyetemnek, s most már elkerülhetetlen, hogy fontossági sorrendet állítsunk fel. Véleményem a fontossági sorrendhez: az egyetemnek számítógéppontra szüksége van.

S. B.

„Mennyi a negyed kilenc?”

Nyolctizenöt

Lapunk szeptember 12-i számában Tar Ibolya mondta el véleményét a 8:15-ös csoport nyugat-berlini szerepléséről. Az írásra három válaszcikket is kaptunk. Nem ért ez váratlanul bennünket, hiszen a csoport megítélése, szereplése nem először kavart vitát a hasábjain. A beérkezett válaszokból az alábbiakban közlünk egyet, s ezzel lezárjuk a vitát.

Összesen tíz fellépésről kellene beszámolnunk. Az előadások négy különböző helyszínen zajlottak, váltakozva. A Kreuzberg jelentéktelensége talán abból áll, hogy Berlin kulturális mozgásának központja? Sok száz emigráns alkotó lakóhelye, számtalan alternatív zenei klub, mozi, kísérleti színház, irodalmi csoportosulás és utcai vagy utcasarki galériák képzőművészeinek élettere. Megszámlálhatatlan, a késő éjszaka nyúló kulturális program szerveződik itt. Talán ezzel is magyarázható az előadásainkat változó lélekszámban látogatók érdeklődésének hullámzása.

A „szervezési hiányosságok”, amelyekről Tar Ibolya beszél, a kultúrház igazgatójának angliai távollétéből és az öt helyettesítő ideiglenes vezető pontatlan egyeztetéséből eredhetnek; szintűgy a felszínes propagandamunka.

„S ami az előadást illeti...” — csak könny és verejték, amit a magunk egyszemélyes és a múltban való jelene ébreszt-het egy előadásra kerestül. A színpadon jelenlévők úgy vállalják önmaguk gyengeségeit, ahogy önmaguk értékeit — nemcsak azért, hogy fizikailag jelen vannak —, s ha valami bensőségségből táplálkoznak, szóval tanulmányként, az még nem jelenti azt, hogy az illető előadás a „mozgáskul-

túrát” célozta volna, hiszen meglehet, hogy egy sokkal mélyebb ösztönzésre tört — szerényen, egyszerűen.

A Bartók mű eredeti, jó minőségű hanganyagát és a tartalékkazettát a sors különös kegyetlensége folytán valamely rokon-szenvező „zene”-kedvelő önhibákon kívül elcsente, így maradt harmadik, tartalékminőség.

Valóban „színezte az a körülmény” mindezt, hogy az irodalmi estre „beszervezett szinkrontolmács” kislánya megbetegedett, s ha nem is „öt perccel”, de órákkal előbb jelezte, hogy az esten nem lehet jelen. A nevében utólag, ismét elnézést kérünk Tar Ibolyától, és köszönetet mondunk szíves közreműködéséért, segítségéért.

Minden előadást kivétel nélkül élénk szakmai értékelés, beszélgetés követett, a nézőszámtól függetlenül. Feltétlenül érdeklődés mutatkozott az előadás által felvázolt múltbeli és jelenlegi problematika iránt, helyzetünket, működésünket, lehetőségeinket is beleértve.

Végül pedig egy nem elhanyagolható tény: a csoport döntése volt az, hogy nem kívánna semmi esetre sem a CHIP kultúrházban (éppen a fent tisztázottak miatt) még egyszer szerepelni, ellentétben a KINO EISEIT-tal, vagy a SCHWUZ-cal, vagy a LAAREA CAFÉ-val, azaz számolva összes többi vendéglátónk közös igényével, mely szerint szeretnének a közeli és távoli jövőben újra vendégül látni minket új színházi tanulmányainkkal, előadásainkkal. Úgy gondolom, ennyi kiegészítés hozzátartozik Tar Ibolya kiegészítéseihez, „s az igazsághoz”...

PEROVICS ZOLTÁN,

a ZENE című 8:15-ös előadás rendezője

A rendőrség dolga

Az utóbbi időben olyan, eddig tabuként kezelt témák nyilvános megvitatására is lehetőség nyílik, mint a rendőrség munkája, vagy a hadsereg belső ügyei. Mi a Szegedi Rendőrkapitányságot keressük föl, ahol Beslin László kapitányhelyettes, a bűnügyi osztály vezetője válaszolt kérdéseinkre.

— Követnek-e el bűncselekményeket egyetemi, főiskolai hallgatók?

— Talán meglepő, de ilyen, hogy hallgatói bűnözés — nincs. Úgy értem, hogy az elmúlt évekre egyáltalán nem volt jellemző, hogy a hallgatók bűncselekményeket követnének el. Ez Szegedre vonatkozik, de országosan is hasonlóan kedvező a helyzet. Persze, minden évben előfordul néhány eset, de csak elvétve.

— Ezek milyen típusú bűncselekmények?

— Szerencsére „enyhébbek”: ittás vezetés, ritkábban más köztörvényes bűncselekmény, például lopás, vagy esetleg garázdaság. Azt hiszem, hogy ez kedvező állapot. Vannak apróbb jogsértések, amelyek nem minősülnek bűncselekménynek csak szabálysértésnek. Illyen például a boltok előtti tej-, kifililopás, egyáltalán élelmiszerlopás.

— Hasonlóan kedvező a helyzet a politikai jellegű bűncselekményeket illetően is?

— Erre vonatkozóan nem szolgálhatok pontos és részletes információval, mert az ilyen ügyek nem tartoznak az én hatáskörömbe. Egyébként is a politikánk olyan nyitott, hogy a marxizmus talajáról indulva bárki kifejezheti a véleményét. Ha a hallgatók véleménye eltér a hivatalos állásponttól, az még nem biztos, hogy politikai bűncselekménynek nevezhető.

— A jelenlegi növekvő társadalmi aktivitás — tüntetések, új egyesületek, gyűlések — mennyivel adnak több munkát a rendőrségnek?

— Ez nem jelent több munkát. Például a legutóbbi, vízlépcső elleni demonstráción nem is vettünk részt. Ennek saját rendezői gárdája volt, akik biztosítottak bennünket, hogy semmi társadalom-ellenes tevékenységet nem fejtenek ki, és így is történt.

— Sokat hallani mostanában a skin head-ekről. Mi a helyzet velük Szegeden?

— A skin headeknek olyan elméletük van, amely a faszizmushoz kötődik, s beletartozik a színes bőrűek és egyáltalán az idegenek üldözése. Szegeden is volt egy összetűzés, amiről a sajtó is részletesen beszámolt. Akkor mi biztosítottuk a külföldi diákokat, hogy hasonló eset nem lesz, és erre garanciát is vállaltunk. Persze, ehhez nekik is megfelelően kell viselkedniük. Ennek érdekében összehívtuk őket, a kapitányságvezető tartott nekik egy előadást, és elmondta, hogy mire vigyázzanak, ne provokáljanak, s akkor mi garantáljuk a maximális biztonságukat. Hasonló esetek Budapesten is voltak, de ezekben a rendőrség irányítóját határozottsággal cselekedett. Persze csak akkor, ha jogsértést követnek el. A bőrfejük közül sokan közveszélyes munkakerülők, s így tudunk fellépni ellenük.

— A munkakerüléssel kapcsolatban vannak bizonyos aggályaim. Abban az országban, ahol hivatalosan is több tízezer embernek nem tudnak munkát adni — lehet-e valakit elítélni azért, mert nincs állása?

— Ebben a társadalomban mindenkinek társadalmilag hasznos tevékenységet kell folytatnia, ezt törvény írja elő. A közveszélyes munkakerülőt és a munkanélkülit az életmódja alapján lehet elkülöníteni egymástól. Ha valakinek lenne lehetősége, hogy dolgozzon, de nem dolgozik, csavarog nappal és az éjszakában, rendszeresen látni szórakozóhelyeken, esetleg ismert bűnözők társaságában, és még csak kísérletet se tett arra, hogy elhelyezkedjen — ebben az esetben a döntés egyszerű. Más a dolog, ha valaki mindent megtesz, hogy el tudjon helyezkedni, de mégse talál állást.

— Úgy gondolná az ember, hogy az utóbbi évek nehezedő életfeltételei, növekvő társadalmi feszültségei növelik az elkövetett bűncselekmények számát. Igazolják a feltevést az adatok?

— Arra számítunk, hogy az életszínvonal csökkenésével arányban nő a bűnelkövetők száma. Természetes jelenség, hogy ha valaki elért egy életszínvonalat, azt igyekszik megtartani, s vannak olyanok, akik különböző manipulációkhoz folyamodnak.

— Ebben az évben 17%-os inflációval számol a gazdasági vezetés. Önök mekkora növekedéssel számolnak?

— A kriminológusok körülbelül 20%-os emelkedést jósoltak 1987-re. Ezzel szemben országosan körülbelül 3,1%-os emelkedés volt, Szegeden 1%-os. Ez nagy meglepetés volt nekünk is. Ezekből az adatokból kiindulva jelentős fölfutással nem számolunk 1988-ban sem.

— Milyen típusú bűncselekmények szaporodtak meg?

— Az erőszakos bűncselekmények, ezen belül is az emberölések, Csongrád megyében az elmúlt évben 14 emberölést regisztráltunk, az idei év első felében csak Szegeden 7-et, az egész megyében ez a szám 10 körül van. A családi konfliktusból eredő bűncselekmények száma is megemelkedett. Az embereknek rosszabb az idegállapota, sokkal érzékenyebbek a napi eseményekre.

— Az utóbbi időben sokkal több egyenruhás járót látunk az utcákon. Gondolom, a létszámnöveléssel a bűncselekmények szaporodására készültek fel.

— Talán meglepő, de nem nőtt a járőrök száma. Nem volt a rendőrségben létszámnövelés, és ez a közeljövőben sem várható — sajnos. Azért mondom, hogy sajnos, mert az állomány leterheltsége most is elég nagy. A meglévő emberek vállalnak nagyobb terheket, esetleg bizonyos átcsoportosításokkal javíthatunk a helyzeten. Nem túl népszerű ez a foglalkozás, mert a rendőr állandóan a kirakatban van, jogsértésekkel találkozhat, intézkedik, s ezt nem mindenki vállalja. Ráadásul leginkább a társadalom periferiáján élő emberekkel szemben kell fellépni: alkoholistákkal, munkakerülőkkel, bűnözőkkel.

— Talán azért sem vonzó a pálya, mert a társadalom nincs túl jó véleménnyel a rendőrökről...

— A rendőrség: szükséges rossz. Nincs a világban olyan ország, ahol ne lenne rá szükség. Amikor a rendőr jogsértés miatt jár el, szidják, de ha segítség kell, hozzánk szaladnak. Ez mindenütt így van. A rendőr, ha nincs, akkor hiányzik.

(márok)

Nyelvészkongresszus

Nyelvtudományunk jelentős eseménye volt a magyar nyelvészek V. nemzetközi kongresszusa. A tanácskozást augusztus 27. és 30. között rendezték meg Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, az MTA Nyelvtudományi Intézete és a Magyar Nyelvtudományi Társaság szervezésében. Az V. kongresszus központi témája a magyar nyelvtudomány története volt. Ilyen szempontú dolgozatok hangzottak el a nyitó, és záróülésen, valamint a szekcióüléseken is.

A kongresszuson a József Attila Tudományegyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola nyelvészei is szerepeltek. A főiskola tanárai közül: Békési Imre szövegtani kutatásairól, Rozgonyi Igné Molnár Emma a diómagok jelentéstörténetéről, Galgóczi László a szitokszók kutatástörténetéről, Lengyel Zoltán a gyermeknyelv vizsgálatáról, Nagy L. János pedig egy sajátos kötődéskapcsolat történetéről tartott előadást. Egyetemünkről Károly Sándor Gombos Zoltán rendszerszemléletéről, Maleczki Márta egy kombinatorikus szintaktikai elemzésről; Róna-Tas András a nyelvtörténet és őstörténet kérdéséről; Szabó József a magyar nyelvjáráskutatás történetéről, M. Korchmáros Valéria a főnévi igené terminológiájának fejlődéséről, B. Fejes Katalin a nyelvhasználat matematikai-statisztikai vizsgálatáról, Bratinka József a pragmatikai szemlélet egy korai megjelenéséről adott összefoglalást előadásában. A nagy érdeklődéssel hallgatott, örökifjú Nyíri Antal pedig bebizonyította előadásával, hogy még mindig lehet újat mondani a Halotti Beszéd és az Ómagyar Mária-síralom értelmezésében.

A tanácskozások érdekesek, alkotó szelleműek voltak, segítették a jobb szakmai tájékozódást, és élményt adtak a résztvevőknek. A hagyományt követve az elhangzott előadásokat kötetben teszik majd közzé a szervezők.

H. TÓTH TIBOR

Csányi Zoltán az első titkár

Szeptember 24-én, szombaton tartotta megyei küldöttértekezletét a KISZ Csongrád megyei szervezete. A tanácskozási feladatai között szerepelt a szövetség új stratégiájának kidolgozása. Az ifjúság helyzetét ma egyfajta létbizonytalanság jellemzi — mondta Molnár Attila, a megyei KISZ-bizottság ügyvezető titkára — amelyet azonban kihívásként kell kezelni. A szervezet célja — vélte Csányi Zoltán — nem lehet más, mint részt venni a demokratikus szocialista Magyarország megteremtésében. A küldöttértekezlet kérte a megyei pártértekezletet, fogalmazza meg, hogy mit kíván tenni a megyében élő fiatalokért, tegyen lépéseket bizalmuk visszanyeréséért.

Mivel a megyei KISZ-bizottság eddigi első titkára, Gernáné Vastag Györgyi az úttörőzövetség főtitkára lett, helyére új vezetőt kellett választani. A három jelölt Csányi Zoltán, Pleva Gyula és Szűcs Gábor előzetesen a sajtóban is bemutatkoztak. A jelölőbizottság mindhármukat alkalmasnak tartotta a tisztség betöltésére. A titkos szavazás során Csányi Zoltán kapta a legtöbb szavazatot, aki eddig a városi KISZ-bizottság titkára volt. A szavazás után sokan elmentek, s így a küldöttgyűlés határozatképtelenné vált. Új titkárokat és KISZ-bizottságot nem is tudtak választani, ezért a következő szavazásig a jelenleg hivatalban levők maradnak tisztségükben.

A titkárnő — szakember

Dr. Karácsonyi Sándor egyetemi tanárt, a SZOTE I. sz. sebészeti klinikájának igazgatóját kérdeztem meg arról, milyennek képzeli el korunk titkárnőjét?

— Természetesen csakis jó képzettségű és magas felkészültségű titkárnőt tudok elképzelni. A titkárnői munka szakembert követel. Ennek vannak megfelelő szakmai fogásai, pl. megbízható, művelt emberhez méltóan gépeljen, s jó ha gyorsírni is tud. Ma már szinte nélkülözhetetlen, hogy egy-két idegen nyelvet is értő legyen.

— Milyen mérce határozza meg egy titkárnő felkészültségét?

— En úgy érzem, hogy a titkárnő felkészültségét és az ezzel kapcsolatos igényt nagymértékben meghatározza, hogy milyen területen kell dolgoznia. Egy vezéregázgató titkárnője csak úgy képzelhető el, ha a szakismerten túl az általános műveltsége és szellemi és technikai adottsága is jó. Az igazi titkárnő pótolhatatlan személy egy munkaközösségben. Természetesen, ha egy titkárnő arra van, hogy a főnökét kiszolgálja a házvezetőnőhöz hasonló feladatokkal, akkor a dekorativitása a legfontosabb.

— A főnök beosztottjának vagy munkatársának tekintse a titkárnőjét?

— Azt, hogy a titkárnőt beosztottjának vagy munkatársának tekintsünk, azon múlik, hogy az a személy milyen szinten tud dolgozni!

— Az orvosegyetem speciális terület. Ezen a területen milyen felkészültségű legyen egy titkárnő?

— Az orvosegyetem olyan munkahely, ahol a főnöknek és a titkárnőnek is sok elfoglaltsága van. Itt minden főnöknek a munkája nehézkessé válna, ha a titkárnője nem értené a terminus technicát, hiszen az a szakvélemények, zárójelentések, tudományos munkák gépeléséhez szükséges és elengedhetetlen.

DARÓCZI GABI